

RCT naar de effectiviteit van het PEERS programma in adolescenten met een autismespectrumstoornis

Gepubliceerd: 05-10-2016 Laatst bijgewerkt: 16-04-2024

Het huidige onderzoek heeft als doel om de effectiviteit van PEERS te evalueren in vergelijking met een actieve controlegroep en waarbij gebruikt wordt gemaakt van verschillende informanten om sociale competentie te meten, waaronder een...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Ontwikkelingsstoornissen NEG
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON46998

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

PEERS RCT

Aandoening

- Ontwikkelingsstoornissen NEG

Synoniemen aandoening

autisme spectrum stoornis; pervasieve ontwikkelingsstoornis

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W, Sipkema Foundation

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: adolescenten, autismespectrumstoornis, PEERS, sociale vaardigheidstraining

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Als primaire uitkomstmaat gebruiken wij de observatie van sociale competence van de jongeren die wordt gescoord door codeurs die blind zijn voor welke behandeling de jongere heeft gevolgd: Contextual Assessment of Social Skills (CASS);

Secundaire uitkomstmaten

Als secundaire uitkomstmaten gebruiken wij

- een sociale vaardigheidsvragenlijsten die wordt ingevuld door de jongere, ouder en een leerkracht: Social Skills Improvement System-Rating Skills (SSIS-RS);
- een vragenlijst die autistische sociale beperkingen meet ingevuld door ouder en leerkracht: Social Responsive Scale (SRS).

Dit is het replicatiegedeelte van het onderzoek.

Daarnaast worden verwachte mediators en moderators gemeten.

mediatoren:

1. Sociale contacten dmv Quality of Socialization Questionnaire (QSQ);
2. Sociale kennis dmv Test of Adolescents Social Skills Knowledge (TASSK);
3. Sociale cognitie dmv the Test of Understanding of Social Conventions (TUSC);
4. Sociale angst dmv Brief Fear of Negative Evaluation scale (BFNE-II);

5. Gevoel van competentie van ouders dmv Parenting Sense of Competence Scale (PSOC).

moderatoren:

1. de ernst van autismespectrumproblematiek, gemeten met het Autisme Diagnostisch Observatie Schema (ADOS) en de 3Di;
2. IQ, uit dossier of gemeten met Wechsler Abbreviated Scale of Intelligence (WASI);
3. emotionele en gedragsproblemen, gemeten met de Child Behavior Checklist (CBCL).
4. eerdere behandeling met sociale vaardigheidstraining.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Beperkte sociaal-communicatieve competenties vormen de kern van autisme. Lang werd verondersteld dat er weinig uitzicht was op verbeteringen in deze competenties bij mensen met autisme. Recenter onderzoek toont echter aan dat bij een deel van de mensen met autisme een verbetering kan optreden gedurende de ontwikkeling, namelijk binnen de groep die *hoog-functionerend* is (dat wil zeggen: de groep met een normaal tot hoge intelligentie en subtielere sociaal-communicatieve beperkingen). In deze groep lijkt een positieve ontwikkeling van sociale competenties dus mogelijk, welke extra gestimuleerd kan worden d.m.v. sociale vaardigheidstraining. Uit de laatste overzichtsartikelen over het onderzoek dat gedaan is naar sociale vaardigheidstrainingen komt naar voren dat sociale vaardigheidstraining inderdaad tot een verbetering van sociale vaardigheden kunnen leiden bij kinderen en jongeren met ASS. PEERS kwam in deze overzichtsstudies naar voren als een veel belovende interventie. Er is echter meer onderzoek nodig waarbij wordt gekeken of PEERS inderdaad een specifiek effect heeft op het verbeteren van de sociale competentie vergeleken door dit te vergeleken met een andere interventie, die niet is gericht op sociale vaardigheden, waarbij er dus wordt gecontroleerd voor algemene therapeutische factoren. Daarnaast heeft het huidige

onderzoek voornamelijk gebruik gemaakt van vragenlijsten ingevuld door ouders. Aangezien ouders ook betrokken zijn bij de interventie, zullen wij in het huidige onderzoek de effectiviteit van PEERS verder testen door middel van een blinde observatiemaat.

Doel van het onderzoek

Het huidige onderzoek heeft als doel om de effectiviteit van PEERS te evalueren in vergelijking met een actieve controlegroep en waarbij gebruikt wordt gemaakt van verschillende informanten om sociale competentie te meten, waaronder een observatiemaat waarbij blinde codeurs het sociaal-communicatief gedrag van de jongere zullen evalueren. Daarnaast willen wij inzicht vergroten rondom de werkzame elementen zijn van de PEERS training door middel van het onderzoeken van mediators (o.a. sociale kennis, sociale contacten, sociale cognitie, sociale angst, ouderlijke competentie) en bij welke groep PEERS het meest werkzaam is door middel van het onderzoeken van moderators (o.a. leeftijd, IQ, comorbiditeit).

Onderzoeksopzet

De studie betreft een RCT met een interventieconditie (the PEERS training) en een actieve controle conditie. De jongeren worden willekeurig toegewezen aan een van de twee condities. Beide interventies bestaan uit 14 sessies die iedere week worden gehouden. Metingen zullen plaatsvinden voor randomisatie (baseline week 0: T1), halverwege de training (week 7: T2), direct na de training (week 14: T3) en 14 weken na de training (week 28: T4).

Onderzoeksproduct en/of interventie

De interventie die getoetst wordt, is de PEERS training, een sociale vaardigheidstraining ontwikkeld voor jongeren van twaalf tot achttien jaar met ASS. De training bestaat uit veertien lessen met huiswerkopdrachten waarbij de jongere de geleerde vaardigheden moet oefenen met leeftijdgenoten. Er zijn parallelle sessies voor ouders die getraind worden om hun kind te ondersteunen met het toepassen van de sociale vaardigheden. De controle conditie krijgt een interventie die niet gericht is op het trainen van sociale vaardigheden maar op het vergroten van kennis en geven van tips op gebieden die belangrijk zijn tijdens de puberteit (bijv. school, onafhankelijkheid/verantwoordelijkheid, fysiek uiterlijk en veranderingen daarin, omgaan met emoties en grenzen). De controle conditie zal bestaan uit eenzelfde aantal sessies met dezelfde frequentie en duur als de PEERS conditie.

Inschatting van belasting en risico

Voordelen van meedoen aan het onderzoek kunnen zijn:

- * Ondersteuning ter preventie van problematiek tijdens de puberteit
- * Toename van kennis over puberteitsthema's of sociale vaardigheden

Nadelen van meedoen aan het onderzoek kunnen zijn:

- * Extra tijd die het kost. Geschatte tijd voor de jongere 4 uur en ouders 3 uur verdeeld over 4 meetmomenten en leerkracht 2 uur verdeeld over 4 meetmomenten. De interventie bestaat uit 14 sessies van 90 minuten.
- * Afspraken waar de participanten zich aan moeten houden.

Contactpersonen

Publiek

Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Wytemaweg 8
Rotterdam 3015 CN
NL

Wetenschappelijk

Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam

Wytemaweg 8
Rotterdam 3015 CN
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Adolescenten (12-15 jaar)
Adolescenten (16-17 jaar)

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- (a) chronologische leeftijd tussen 12 en 18 jaar
- (b) volgt secundair onderwijs
- (c) diagnose PDD-NOS, syndroom van Asperger of een autistische stoornis door een clinicus op basis van de Autism Diagnostic Observation Schedule (ADOS-2) en 3Di;
- (d) Nederlandse taal machtig en gemotiveerd om aan behandeling mee te doen;
- (e) IQ>70.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- (a) een geschiedenis van een ernstige psychiatrische stoornis (zoals schizofrenie, bipolaire stoornissen of andere psychotische stoornissen)
- (b) elke visuele-, gehoors- of fysieke beperking die participatie in de behandeling belemmert.

Onderzoeksopzet

Opzet

Type:	Interventie onderzoek
Onderzoeksmodel:	Parallel
Toewijzing:	Gerandomiseerd
Blindering:	Enkelblind
Controle:	Geneesmiddel
Doel:	Behandeling / therapie

Deelname

Nederland	
Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	16-01-2017
Aantal proefpersonen:	150
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	05-10-2016

Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Rotterdam)
Goedgekeurd WMO Datum:	22-08-2017
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Rotterdam)
Goedgekeurd WMO Datum:	01-03-2018
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Rotterdam)
Goedgekeurd WMO Datum:	05-10-2018
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Rotterdam (Rotterdam)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL57472.078.16